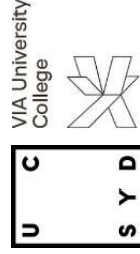

Skrivesucces for elever med stavevanskeligheder

Projektet er støttet af
Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler

Helle Bundgaard Svendsen

Docent, Ph.d. og forskningsleder i forskningsprogram for Sprog og Literacy, VIAUC, samt faglig konsulent for NVL/NVOL, hbs@via.dk

Nationalt projekt - gruppen bag projektet

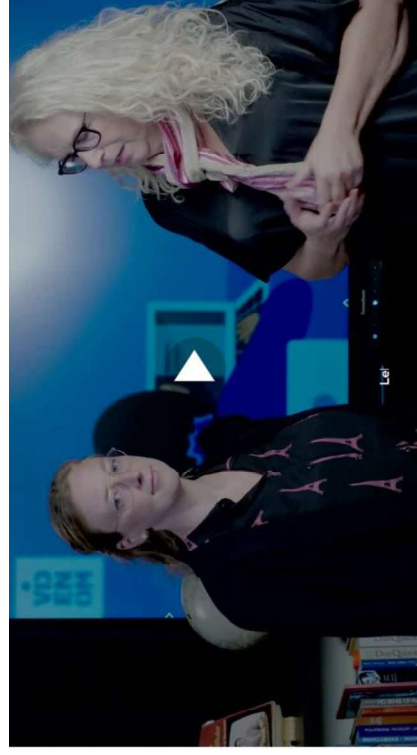
- Helle Bundgaard Svendsen (projektleder)
Docent: VIA University College. Faglig konsulent:
NVL/NVOL
E-mail: hbs@via.dk
- Louise Rønberg
Lektor, Københavns Professionshøjskole
E-mail: lour@kp.dk
- Eva Theilgaard Brink
Lektor, Københavns Professionshøjskole.
E-mail: etbr@kp.dk
- Pia Mortensen
Lektor, UCL Erhvervsakademi og
Professionshøjskole
E-mail: pimo1@ucl.dk
- Ulla Olander Vangsted
Lektor, UCL Erhvervsakademi og
Professionshøjskole
E-mail: uova@ucl.dk
- Mette Sofie Kirkedal Jensen
Lektor, UCN
E-mail: msj@ucn.dk
- Trine Liengaard
Adjunkt, UCN
E-mail: trl@ucn.dk
- Julie Fredsø-Rauer
Adjunkt, Professionshøjskolen Absalon
E-mail: jufr@pha.dk
- Stine Fuglsang Engmose
Ph.d., Professionshøjskolen Absalon
E-mail: stfe@pha.dk
- Helle Bonderup
Lektor, VIA UC
E-mail: hebs@via.dk
- Berith Ravnsgaard Christensen
Adjunkt, VIA UC
E-mail: BCHR@via.dk
- Lene Illum Skov
Lektor, UC SYD
E-mail: LISK@ucsyd.dk
- Charlotte Christiansen
Lektor, UC SYD
E-mail: cchr@ucsyd.dk

Baggrund og inspiration

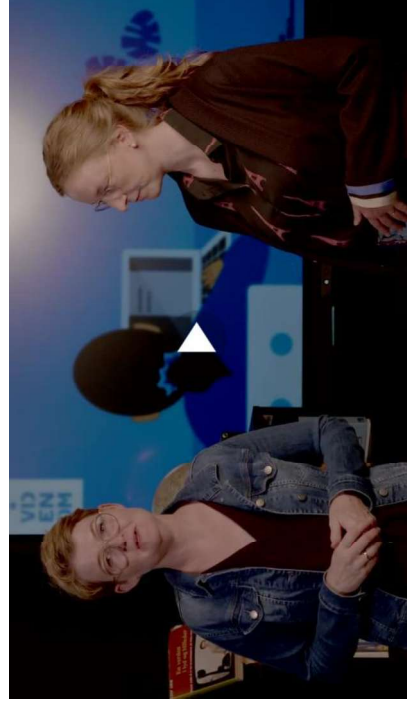
I projekt Skrivesucces ønskede vi at videreudvikle og afprøve SRSD-metoden i en dansk skolekontekst

Vi har oversat SRSD til
'Strategibaseret skriveundervisning'

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/viden-om-ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/viden-3>

© Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

© Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/viden-om-ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/viden-4?b=t6325-t6371>

Baggrund og inspiration

Strategibaseret skriveundervisning er inspireret af SRSD (Self Regulated Strategy-Development)

Inspireret af: Harris & Mason, 2023; Santangelo, Harris og Graham, 2008, Bouwer & Van Den Bergh, 2018, og Undervisning i skriftlig fremstilling målrettet ordblinde elever, EMU

Skriveundervisning	Effekt på ordblinde elevers kompetencer i skriftlig fremstilling
Undervisning i skrivestrategier indlejret i læsning (læs mere på side 13-14)	Meget stor effekt
Undervisning i skrivestrategier uden læsning (læs mere på side 13-14)	Stor effekt

Fra Vidensnotat: https://emu.dk/sites/default/files/2022-09/gsk_viden%20om_undervisning%20i%20skr.%20fremstilling_Vidensnotat.pdf

SRSD metoden viser effekt særligt for elever med specifikke stavemangler, men også for alle elever.

Hvorfor undervise i strategier:

Strategier:

- Forenkler og organiserer den komplekse opgave (som skrivning er)
- Giver konkrete handleanvisninger til, hvordan man kan gennemføre (skrive-) opgaven
- Synliggør og konkretiserer de mentale operationer som foretages under skriveprocessens faser

(Harris & Mason, 2023)

Hvad gør vi så i Projekt skrivesucces?

- Vi har udviklet et skriveforløb inspireret af SRSD-metoden = strategibaseret skriveundervisning
- Vi har udviklet et skriveforløb, som beskrives (nøje) i en lektionsplan + tilhørende materialer til lærer og elever
- Vi har afprøvet det i samarbejde med først 2 dansklærere og 1 læsevejleder i 6.kl. på én pilotskole og derefter på 7 folkeskoler
- Vi klædte lærerne på gennem et kursus inden skriveforløbet
- Vi observerede og gav sparring hver anden undervisningsgang

Hvordan foregår den strategibaserede skriveundervisning?

- Skriveundervisningen foregik i den almindelige danskundervisning
- Udstrækning: 4 uger á 4 lektioner (16 lektioner)
- Co-teaching: dansklærer og læsevejleder

Hvad er strategibaseret skriveundervisning?

- Formålet er
 - at lære eleverne en strategisk tilgang til skrivning
 - at få flere elever med i skriveundervisningen
 - at stilladsere elever med svage forudsætninger for at skrive

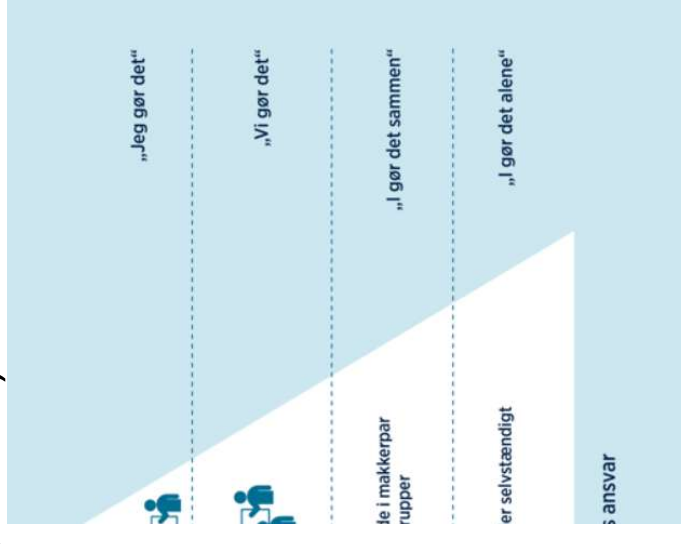
Det gør vi gennem at stilladsere elevernes udvikling af et sæt af strategier, samt at understøtte deres selvregulering under skrivning.

PROJEKT SKRIVESUCCESS ▶ NVOL	
S	Skribentens For at skrive tekst brug eleverne
O	Ordnings For at skrive tekst brug eleverne
S	Skribentens For at skrive tekst brug eleverne
L	Læse For at skrive tekst brug eleverne
E	Erkendelse For at skrive tekst brug eleverne
R	Refleksion For at skrive tekst brug eleverne

Udviklingen af skrivestrategier stilladseres gennem:

- Skrivningen foregår i klassen (ikke som hjemmearbejde)
- Eksplicit skriveundervisning: Læreren viser og forklarer (modellering)
- Øvebaner gennem tydelig struktur og gentagelser i undervisningen
- Elevsamarbejde og –feedback
- Autentiske skriveordrer, med tydeligt formål og modtager
- Huskeord (akronymer) til at støtte hukommelsen (SOSLER, OPAL)
- Stilladsering

PROJEKT SKRIVESUCCESS ▶ NVOL	
S	Skriverollen For de skrevne tekst Begynder
O	Øvebaner For de skrevne tekst Begynder
S	Skriverollen For de skrevne tekst Begynder
L	Læreren For de skrevne tekst Begynder
E	Eleven For de skrevne tekst Begynder
R	Roller For de skrevne tekst Begynder

Eleverne undervises direkte i:

- Specifikke faglige skrivestrategier (knyttet til teksttype og skriveproces)
- Generelle læringsstrategier (knyttet til skrivning)
- LST-strategier (knyttet til brug af læse- og skriveteknologi)
- Samarbejde og feedback

PROJEKT SKRIVESUCCESS ▶ NVOL	
S	Skribentens rolle For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.
O	Ordningsstrategier For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.
S	Skribentens rolle For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.
L	Læringsstrategier For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.
E	Erkendelse For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.
R	Rolle For at skrive tekst skal du være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive. Du skal være klar til at skrive.

Specifikke faglige skrivestrategier – Skriveprocessen med SOSLER

før og under

- Saml indhold
- Ordn indhold
- Skriv udkast

efter

- Læs udkast og læs igen
- Evaluér udkast
- Revidér udkast

	S: Delt skærm Ctrl + C / Ctrl + V (kopier centrale ord) Ordforslag • Skriv lydtæt • Jokertegn Tale-til-tekst Oplæringsfunktion (læs ord)
	O: Oplæringsfunktion Ctrl + C / Ctrl + V • Læs stikord igennem • Læs overskrifter i OPAL
	S: Oplæringsfunktion • Læs ord • Highlight • Tjek hastighed Tale-til-tekst • Tænk sætningen • Sig sætningen • Lyt sætningen igennem Ordforslag • Skriv lydtæt • Brug jokertegn • Tag højde for kontekst
	L: Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight
	E: Læs skriveordre Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight
	R: Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight Tale-til-tekst • Tænk sætningen • Sig sætningen • Lyt sætningen igennem Ordforslag • Skriv lydtæt • Brug jokertegn

Specifikke faglige skrivestrategier - teksttype

Skriveskabelonen OPAL

OPAL er en
skriveskabelon til
argumenterende tekster

SUCCESS

krift, så andre får lyst til at læse den.

Sådan kan du starte:

leg mener, at ...
Mange siger, at ...
leg læste på nettet, at ...

Sådan kan du fortsætte:

leg er sikker på ... fordi ...
Det værste er dog ... fordi ...

For det første ...
For det andet ...
For det tredje ...

På den ene side ...
På den anden side ...
Derudover er der ...

Sådan kan du afslutte:

Samlet set mener jeg altså, at ...
Alt i alt ...
Derfor vil jeg opfordre til ...

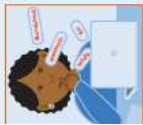
Generelle læringsstrategier - tænkekort

- Selv-overvåge (Self-monitoring) – dvs. kunne holde styr på egne fremskridt og overvåge egen proces, og det man har nået.
- Mål-sætte (Goal-setting) - dvs. kunne sætte mål og få øje på skridtene på vejen derhen.
- Selv-instruere (Self-instruction/self-talk) – dvs. kunne tale til sig selv og give sig selv anvisninger, så man sætter sig selv i gang og på sporet af en arbejdsopgave.
- Selv-opmuntre (Self-reinforcement) – dvs. kunne opmuntre og belønne sig selv undervejs i en arbejdsproces

8

LST-strategier i skriveprocessen (SOSLER)

		S: Delt skærm Ctrl + C / Ctrl + V (kopier centralt ord) Ordforlag • Skriv lydtæt • Jøketegn Tale-til-tekst Oplæringsfunktion (læs ord)
		O: Oplæringsfunktion Ctrl + C / Ctrl + V • Læs stikord igennem • Læs overskrifter i OPAL
		S: Oplæringsfunktion • Læs ord • Highlight • Tjek hastighed Tale-til-tekst • Tænk sætningen • Sig sætningen • Lyt sætningen igennem Ordforlag • Skriv lydtæt • Brug jøketegn • Tag højde for kontekst
		L: Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight
		E: Læs skriveordre Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight
		R: Oplæringsfunktion • Læs sætning/afsnit • Tjek hastighed • Highlight Tale-til-tekst • Tænk sætningen • Sig sætningen • Lyt sætningen igennem Ordforlag • Skriv lydtæt • Brug jøketegn

Elevsamarbejde og – feedback

De tre K'er

Husk de tre K'er, når du giver feedback:

- Kærlig (sig det på en positiv måde)

- Konkret (kom med eksempler.

Prøv at pege konkret i teksten på ord og sproglige vendinger, der fungerer godt og mindre godt)

- Konstruktiv (giv forslag til forbedring)

Din overskrift er god, fordi ...
Du fanger ikke læseren, fordi ...

Du har en påstand, som er ... fordi ...
Din påstand er god, fordi ...
Din påstand fungerer ikke, fordi ...

Du har ... (anta) argumenter.
Argumenterne passer til påstanden, fordi ...
Argumenterne passer ikke til påstanden, fordi ...
Jeg kan finde et argument her (peg i teksten).
Du kunne skrive ... i stedet.

Du lukker teksten, når du skriver ...
Du lukker ikke teksten, når du skriver ...
Du kunne skrive ... i stedet.

Er overskriften god?
Fanger den læseren?
Begrund dit svar.

Er der en påstand?
Er den tydelig?
Passer den til skriveordene?
Begrund dit svar.

Er der et eller flere argumenter?
Passer argumenterne til påstanden?
Udpeg konkret i teksten de gode argumenter.
Udpeg konkret i teksten de mindre gode argumenter.
Kom med forslag til forbedring.

Bliver teksten lukket?
Gentages påstanden?
Begrund dit svar.
Kom med forbedringsforslag.

HUSK

Svarer teksten på skriveordene?
Rammer teksten modtageren?
Har teksten den rigtige længde?

Hvordan tilrettelægges undervisningen?

Principper der støtter elevernes strategiuudvikling:

- ❖ Modellering
- ❖ Stilladsering
- ❖ Gentagelser
- ❖ LST

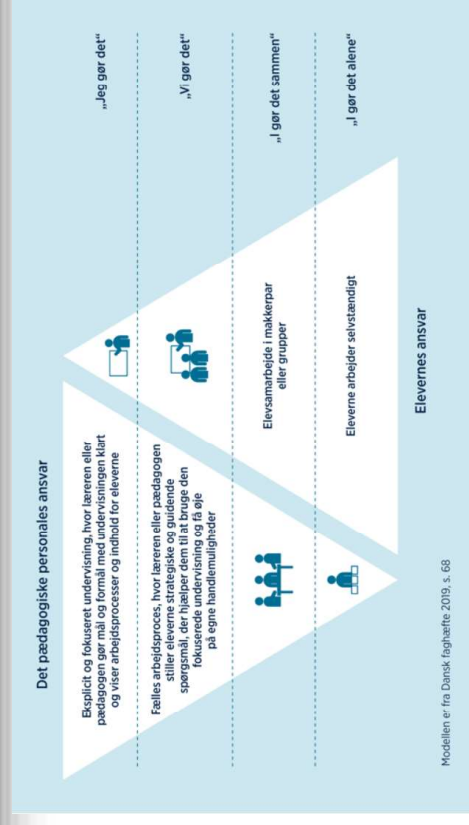
Materialerne som stilladserende elementer:

- ❖ SOSLER med LST
- ❖ OPAL
- ❖ Feedbackark
- ❖ Tænkekort

Undervisnings- forløbet i overblik

 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion
 Kommunikation og diskussion	 Kommunikation og diskussion

Eksempel fra lektionsplanen

Figur 4. Stilsdserende undervisning med gradvis overladselse af ansvar.
Figur gengivet fra Faghæftet for dansk (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019, s. 68).

Autentiske skriveordrer og modeltekster til lærermodellering

modeltekster

.....	2
klassen.....	2
miljø i klassen	3
gode arbejdsmiljø i klassen	3
.....	5
skolegård! (til lærerens inspiration)	6
.....	7
inlige!	7
» forældre er pinlige! (til lærerens inspiration)	8
2: Mine forældre er pinlige! (til lærerens inspiration)	9
.....	10
mepenge?	10
kal børn have lommepenge?	11
.....	12
.....	13
.....	13
åge deres børn?	14

Skriveordre: Kedelig skolegård!

Introduktion

I synes, jeres skolegård er alt for kedelig. I har ikke et sjovt sted at være i frikvartererne, og I bliver let uvenner, når I er derude. I taler om alt det, I godt kunne tænke jer og hvorfor. I har mange gode argumenter for, hvad der kan gøre jeres skolegård bedre og hvorfor.

Skriveordre

Skriv en mail til jeres skoleleder.

Argumenter for, hvad der kan gøre jeres skolegård bedre og hvorfor.

O Overskrift: Den finder du på til sidst.

P Påstand: Skolegården er kedelig, og skolen skal gøre noget ved det.

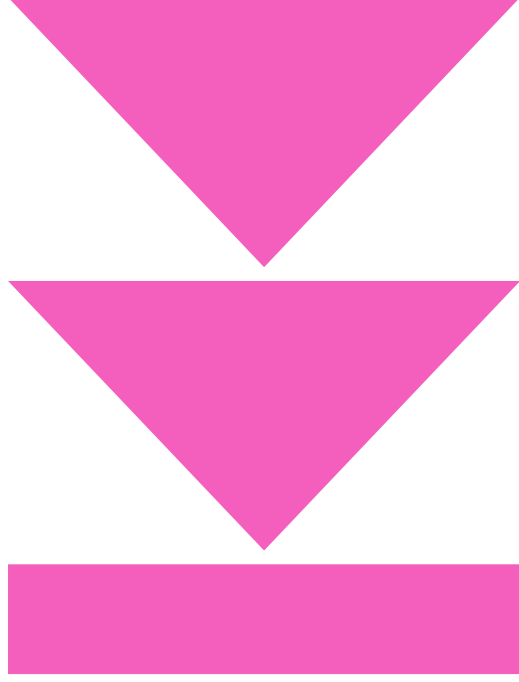
A Argumenter: Skriv 2-3 argumenter for, hvad der kan gøre jeres skolegård bedre og hvorfor.

L Luk teksten: Gentag din påstand.

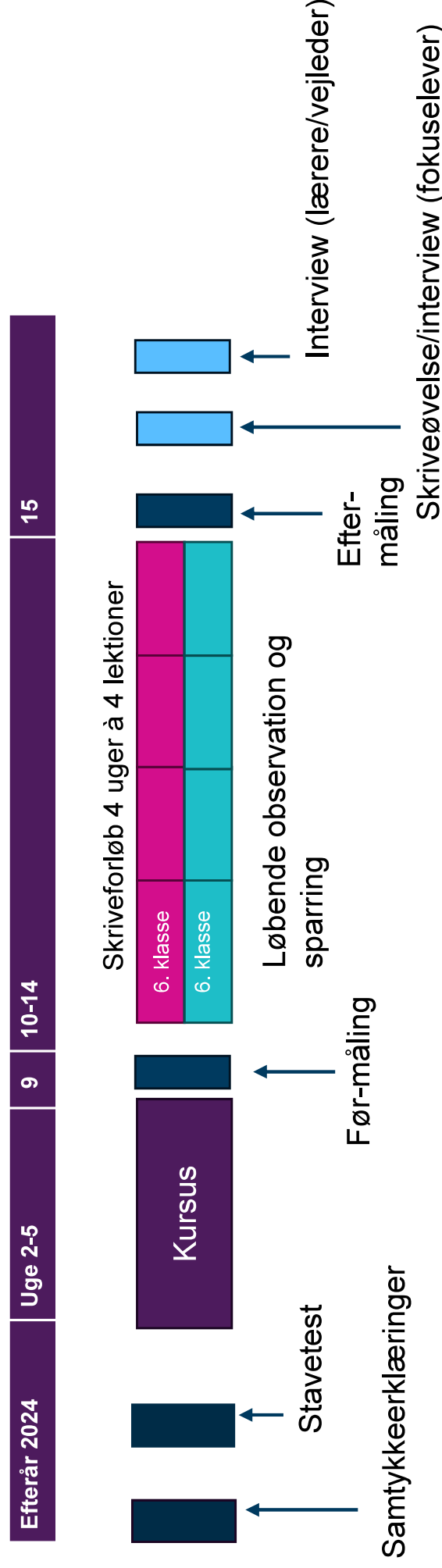
Længde

Teksten skal være på mindst 200 ord.

Tilbage til projektet og de foreløbige resultater...

Projekt Skrivesucces – afprøvningen foråret 2025

Undersøgelsesspørgsmål

- Den primære målgruppe er elever med stovevanskeligheder (fokuselever)
- Den sekundære målgruppe: dansklærere og vejleder
- Vi undersøger:
 - Bliver fokuselevernes tekster bedre?
 - Oplever fokusleverne, at metoden styrker dem som skrivere?
 - Hvordan vurderer dansklærerne/læsevejledernes strategibaseret skriveundervisning i en dansk skolekontekst?

Undersøgelsesmetoder

Bliver fokuselevernes tekster bedre?

- Måles gennem vurdering af elevtekster indsamlet før og efter skriveforløbet
- Vi har udviklet et redskab til måling af tekstkvalitet, som anvendes til at vurdere elevteksternes kvalitet.

Oplever fokusleverne, at metoden styrker dem som skrivere?

Undersøges gennem

- Skriveøvelse i par (think-aloud), mens vi observerede
- Opfølgende interview (hvor de præsenteres for teksten de skrev inden skriveforløbet)

Hvordan vurderer dansklærerne/læsevejledernes strategibaseret skriveundervisning i en dansk skolekontekst?

- Undersøges gennem kvalitative gruppeinterview af de to lærere og læsevejlederne

Find materialerne udviklet i projekt Skrivesucces på Temasiden ‘Skriv med strategier’

<https://nvol.dk/vidensomraader/ordblindhed/temaside-skriv-med-strategier/>

Videre formidling:

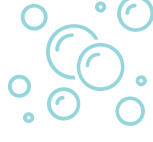
Artikler i Viden
om Literacy
Efteråret 2026

Afslutnings-
konference 7.
maj 2026 på VIA
i Århus.

Her præsenterer vi
vores resultater.
Alle er velkomne!
Hold øje her:

[Konferencer og seminarer](#)

Materialerne
kan hentes på
Temasiden
'Skriv med
strategier'

<https://nvol.dk/vidensomraa-der/ordblindhed/temasider/skriv-med-strategier/>

Nationalt Videncenter
for Ordblindhed og andre
Læsevanskeligheder

TAK for jeres opmærksomhed!

STOR TAK TIL

Alle elever i de 21 deltagende klasser

Alle lærerne og læsevejlederne på forsøgs- og kontrolskolerne

NATIONALT
VIDENCENTER
FOR
LÆSNING

videnomlaesning.dk

Referencer

[Børne- og Undervisningsministeriet \(2019\). Faghæfte Dansk](#)

[Børne- og Undervisningsministeriet \(2022\). Viden om – undervisning i skriftlig fremstilling målrettet ordblinde elever](#)

Harris, K. G. & Mason, L. H. (2023) Self-regulated strategy development, in Z.A. Phillipakos & S. Graham (eds.), Writing and Reading connections: Bridging research and practice, Routledge.

Santangelo, T. Harris, K. G. og Graham, S. (2008) Using Self-Regulated Strategy Development to Support Students Who Have “Trubol Giting Thangs Into Werds”, Remedial and Special Education, 29 (2)